

Kereskedelem

● KSH-MTI

A kiskereskedelmi és vendéglátó-hálózatban az év első három hónapjában 578 milliárd forint forgalmat bonyolítottak le – állapítható meg a Központi Statisztikai Hivatal múlt héten MTI-hez eljuttatott legfrissebb jelentéséből. Ez a forgalom folyó áron 17 százalékkal magasabb, összehasonlítva áron azonban 9 százalékkal kevesebb, mint tavaly volt.

A bolti kiskereskedelem folyó áron számított árbevétele az első negyedévben 539 milliárd forint volt. Ez 17 százalékkal haladta meg az 1995. évi azonos időszak forgalmát, mennyiségben azonban 8 százalékkal alatta maradt az elmúlt év azonos időszakában értékesített áruknak. Ezen belül tüzelő- és építőanyagból havonta 10 százalékkal többet forgalmaztak a kemény tél miatt. A vegyes árucikkek értékesítésével foglalkozó üzletekben az eladott árumennyiség szinten maradt, az élelmiszer-kiskereskedelemben pedig az összehasonlítható áron számított forgalom 5 százalékkal nőtt. Gyógyszerekből és gyógyászati segédeszközökből 30 százalékkal kevesebbet adtak el, mint tavaly ilyenkor.

A közúti gépjárművek és alkatrészek forgalma 16 százalékkal mérséklődött, ám ennek oka főként az, hogy tavaly ilyenkor kiugróan magas volt az értékesítés. Az üzemanyag-forgalom 10 százalékkal maradt alatta a tavaly első negyedévének. A vendéglátás forgalma január és március között 13 százalékkal csökkent.

címe, másrészt a nagyság jellemzésére szolgáló adatokat. Emellett kíváncsiak vagyunk a forgalom árucsoportok közötti összetételére. Ezek a kérdések azt szolgálják, hogy a mintaválasztásnál mindenféle bolt képviselve legyen, a kicsi és a nagy, az élelmiszer és a műszaki cikket árusító egyaránt.

● **Kik végzik az összeírást, és milyenek az első tapasztalatok?**

– Az összeírást erre a célra kiképzett számlalábiztosaink végzik, akik munkájuk során hivatalos személynek minősülnek. Az adatszolgáltatás a vonatkozó kormányrendelet értelmében kötelező, megtagadása szankcionálható. Az eddig felkeresett boltok döntő többsége megfelelő együttműködést tanúsított, de találoztunk bizalmatlansággal is. Több bolt-hálózatot üzemeltető kereskedelmi szervezet esetében a vezetők segítségét kellett kérnünk, volt ahonnan telefonon „ellenőrizték”, hogy az összeírás valóban a KSH megbízásából dolgozik-e. Reméljük, végre tudjuk hajtatni az összeírást és nem törvényes eszközökkel, pénzbírsággal kell az kikényszeríteni. Szeretnénk minden érintettet megnyugtatni: a felvétel adatait a Hivatal az adatvédelmi törvénynek megfelelően bizalmasan kezeli.

K. A.

Nekik sincs adókedvezményük A fuvarozó magánóvodája

A szállítványozás legalább annyira messze esik egy óvoda fenntartásától, mint Makó Jeruzsálemtől. Müller Ferenc fuvarozó vállalkozó mégis úgy döntött egy szép nap, ezelőtt négy évvel, hogy megnyitja a város első magánóvodáját. A Müller-óvoda azóta már fogalom Szege-den, azt azonban még senki sem kérdezte meg a tulajdonostól, megéri-e működtetni a gyermekintézményt. Az Egy százalék ezúttal pótolja a mulasztást.

Szembem ülök egy nagydarab, csupaszív emberrel, aki, miközben a piac farkastörvényeivel harcol nap mint nap, szinte „elolvad”, amikor a gyerekek kerülnek szóba.

● **Müller úr, tgrtem a kérdést, föl is teszem: megéri-e magánóvodát fenntartani?**

– Egy szóval válaszolhatok: nem. Az óvoda veszteséges, havi átlagban 100 ezer forint a ráfizetés, amit a másik vállalkozással próbálok behozni. Nem sok sikerrel, hiszen a gazdasági élet recessziója a szállítványozást érinti a legkeményebben. De hát nem szabad föladni, bízni kell benne, hogy hamarosan megélnék a gazdaság.

● **Mivel foglalkozott, mielőtt kiváltotta a vállalkozói igazolványt?**

– Mai szókiefezéssel élve vállalkozói családban születtem, apám fuvaros volt. Már a gyerekkorom is kemény munkával, feladatok teljesítésével telt el. Majd továbbtanultam, hűtőgépszerezéssel, s előbb a Gelkánál, később az Elektromos Szövetkezetben dolgoztam. 1982-ben, amikor először lehetett állampolgári jogon vállalkozni, én is fuvarosnak csap-

Müller Ferenc: A másik vállalkozás pótolja. (Fotó: Miskolczi Róbert)

tam föl, mint az apám, de már a kor szellemének megfelelően teherautóval szállítottam. A vállalkozás akkor kezdett el terebélyesedni, amikor 1990-ben pályázat útján megnyertem – külön-külön természetesen – az Agroker szállítványozását.

● **Miért alapított magánóvodát?**

– A 90-es évek elején pénzügyileg stabilizálódott a vállalkozás, az óvodaalapítás ötlete pedig már régóta foglalkoztatott. Gyerekbartát vagyok, létrehozására pedig baráti köröm is ösztönzött. Azok a hasonzorú, nem túl vagyonos vállalkozók, akik örültek volna annak, ha a gyerekeiket napközben nem egy „megörzöben” tudják. Úgy éreztem, megengedhetek magamnak egy eleve veszteségesnek ítélt vállalkozást.

● **Az ember, ha azt hallja, hogy magánóvoda, arra gondol, horribilis összegeket fizetnek a szülők.**

– Egy gyerekért 13 ezer 500 forintot kérünk, ha pedig a mikrobuszunkkal hozzuk-visszük reggel és délután, akkor 19 ezer forint a tarifa. Budapesten ugyanez 50-60 ezer forint havonta. Szerintem ahhoz képest nem magas az óvodai térítés díja, hogy mit nyújtunk érte cserében: napi négyeszeri étkezés a Garden étterem konyhájáról (liszt- és tejérzékenyeknek sajátos a menü), úszást, nyelvtanítást, kulturális programokat, orvosi felügyeletet.

● **Hány gyerekkel foglalkoznak?**

– Hatvan főt engedélyeztek, de csak 40-45 gyereket vettünk föl, hogy egy csoportban ne legyenek tíznél többen. Az oktatási programunk az országban egyedülálló. A gyerekek tegezik az óvónőket – akiket különben a szülők választanak ki csemetéik mellé –, s nem kötelező számukra az egyenruha. A testvérek egy csoportba kérhetik magukat. A főállású

óvónők száma 9, további 4 főt pedig félállásban foglalkoztatunk. A gyerekeket az életre, a vállalkozásra, a munkára készítjük föl azzal, hogy változatos, ám fegyelmezett program, ugyanakkor szigorú az időbeosztás.

● **Ha újrazekedhetné, belevágná-e még egyszer az óvodaalapításba?**

– A vállalkozó azt mondatja velem, bolond, aki csinál valamit, a bankba kell tenni a pénzt és élvezni a karmait. Ha viszont az emberi oldalról közelítem meg a problémát, akkor csak belekezdenek még egyszer, mert nagy öröm a gyerekekkel foglalkozni. Annak ellenére, hogy a vállalkozás veszteséges. Mert tőlünk is elvontak 1 millió forint állami támogatást, s hiába kértük, helyi adó kedvezményt sem kaptunk a városától.

● **Hogyan tovább?**

– Meg fog lepődni, 1997-ben négyosztályos általános iskolát szeretnék indítani.

Fekete Klára

A Központi Statisztikai Hivatal munkatársai 1996 májusától az ország összes boltjára, vendéglátóhelyére és kiskereskedelmi szálláshelyére kiterjedő adatfelvételt végeznek. Úgy tűnik, ez év az összeírások jegyében telik, hiszen nemrég fejezték be a kiskereskedelmi és mális itt egy újabb nagy adatfelvételt. Az összeírásról kérdeztük Klonkai Lászlót, a KSH megyei igazgatóját.

– Valóban kissé sűrűnek tűnik ez a program, de nem jelenti azt, hogy az év hátralévő része is így folytatódik. A szokásos munkáinkon felül további új, nagyszabású statisztikai összeírás már nem lesz az idén, viszont ennek a munkának még össze lesz folytatása.

● **Mi a szerepe ennek az összeírásnak, milyen céllal hajtják végre?**

– Hazánkban korábban soha nem került sor teljeskörű kiskereskedelmi és szálláshelyi összeírásra. Most se azért tesszük, hogy ha még eddig nem volt, hát legyen ilyen is. Úgy vélem, nem kíván különösebb indoklást, hogy feltétlenül szükséges annak ismerete, hogyan alakul, hogyan változik időről időre a kiskereskedelmi forgalom. Erre a kérdésre korábban könnyen adtunk

Magyarországon először Összeírják a boltokat

Kiskereskedelmi adatfelvétel: bázis kell. (Fotó: Nagy László)

megfelelő választ. Kevés számú kereskedelmi vállalat és áfész működtette a boltok döntő többségét, és a tőlük rendszeresen érkező statisztikai jelentések megfelelő alapot szolgáltatottak ehhez. A rendszerváltást követően megszorodtak – főként a kereskedelemben – az egyéni vállalkozások, viszonylag gyors privatizációra került sor, és nem néhány bolthálózatot működtető vállalattal,

hanem az önállóan működő boltok tízezeivel kell megbirkózni az adatgyűjtőnek. Az új helyzet új eljárások bevezetését kívánta meg. Értelmetlen és lehetetlen lett volna az összes boltot rendszeres adatszolgáltatásra kötelezni, a korábban teljeskörű adatgyűjtést mintakiválasztáson alapuló úgynevezett reprezentatív felvételezés váltotta fel. Hogy ez az eljárás megfelelő eredményt

adjon, megbízható regiszter van szükség, amelyik teljeskörűen tartalmazza az országban működő boltokat, kereskedelmi egységeket.

● **Mire kíváncsiak az összeírók, mit kérdeznek a boltokban?**

– Az összeírás csak a legalapvetőbb adatokra terjed ki, egyrészt az üzlet azonosítását, regiszterbe vételét szolgáló információkra, mint például a bolt, a cég neve,

Látványosan bővül Magyar-román külkereskedelem

● Bukarest (MTI)

Látványosan, 81 százalékkal bővült tavaly a magyar-román külkereskedelem az előző évhez képest – közölte Kónya László bukaresti magyar kereskedelmi tanácsos a Curieul National című román napilapnak nyilatkozva.

A Rompres által ismertett írás szerint Magyarország Romániába irányuló exportja tavaly 54 százalékkal növekedett, s értéke elérte a 357 millió dollárt. Románia 10 százalékkal többet, 132 millió dollár értékben exportált Magyarországra.

Romániába 3318 magyar vállalat exportált, míg Romániából 1534 cég szállít árut Magyarországra. Romániában 1171 román-magyar vegyes vállalatot jegyeztek be, összesen 20 millió dolláros tőkével, míg Magyarországon 30 román-magyar vegyes vállalat működik. Mindezek alapján – mint Kónya László megerősítette – Ma-

gyarország Románia nyolcadik legnagyobb exportörének és - Oroszország után – a második legfontosabb kereskedelmi partnerének számított.

Az idén viszont a lendület lassulása várható, mivel csökken a magyar árualap, a román fél pedig nagyobb vámot vet ki a mezőgazdasági termékekre, mint eddig. Ilyen feltételek között a kétoldalú áruforgalom 5-15 százalékkal csökken majd.

A román-magyar szabadkereskedelmi tárgyalásokra és arra a támogatásra utalva, melyet Magyarország nyújtott Romániának a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz (CEFTA) való román csatlakozás végett, Kónya László elmondta: a mostani fordulón arról volt szó, hogy milyen mértékben liberalizálják az iparcikkek kereskedelmét. Hozzátette: 1996 harmadik negyedében Románia várhatóan aláírja a belépési szerződést, mely jövő januárban válik hatályossá.

Budapesti Árutözsde Kevés a gabona, legtöbb a deviza

● Budapest (MTI)

Jó évet zárt tavaly a Budapesti Árutözsde. Forgalmát az előző évhez képest megötszörözte. A Budapesti Árutözsden 1995-ben mintegy 175 milliárd forintos forgalom bonyolódott – mondta el Keresztesi Szergej, a BÁT elnöke múlt heti sajtótájékoztatóján, amelyet az árutözsden az éves rendes közgyűlése alkalmából rendeztek.

A tőzsdetanács elnöke elmondta: a BÁT forgalmának 95 százalékát a devizaszekció adja. Az agrárszekciók ugyanakkor némileg háttérbe szorultak. Az árutözsde szervezeti átalakítása 1994 végén megtörtént és ez jótékony hatással volt a tőzsde működésére. A kialakított különböző szervezeti egységek a tőzsdetanács, a titkárság, a bizottságok és szekciók működése jó. A forgalom

alapján az árutözsde tavaly 117 millió forintos bevételt többet ért el. Ennek 80 százalékát a forgalmi jutalék tette ki.

Emellett az árutözsdenek megfelelő pénzügyi tartalékaik vannak állampapírokban – ezek értéke mintegy 200 millió forint. A közgyűlésen elhangzott, hogy ebben az évben a tőzsde forgalma szerény becslések szerint is elérheti a 500 milliárd forintot az év végére. Erre minden alap megvan, ugyanis május közepéig az árutözsden a forgalom összértéke megközelítette a 300 milliárd forintot. Ugyanakkor a tőzsdetanács megvalósíthatónak tartja az agrárcikkek felfuttatását, az energiatözsde létrehozását a Mol-lal együttműködve. Emellett szeretnének nyitni az értékpapír-piacok és az opciók piacok irányába is.

MAGYAR NEMZETI BANK			
Valutaárfolyamok			
pénznem	vételi árfolyam	közép	eladási
	1 egységre		1 egységre, forintban
Angol font	229,09	231,31	233,53
Ausztrál dollár	120,27	121,37	122,47
Belga frank (100)	476,89	481,68	486,47
Dán korona	25,38	25,64	25,90
Finn márka	31,76	32,08	32,40
Francia frank	28,99	29,28	29,57
Görög drachma (100)	62,13	62,73	63,33
Holland forint	87,63	88,51	89,39
Ír font	236,37	238,65	240,93
Japán yen (100)	139,91	141,29	142,67
Kanadai dollár	110,37	111,42	112,47
Kuvaiti dinár	504,58	509,42	514,26
Német márka	98,02	99,00	99,98
Norvég korona	22,92	23,15	23,38
Olasz lira (1000)	97,15	98,08	99,01
Osztrák schilling	13,93	14,07	14,21
Portugál escudo (100)	95,76	96,71	97,66
Spanyol peseta (100)	117,68	118,85	120,02
Svájci frank	119,39	120,60	121,81
Svéd korona	22,16	22,38	22,60
USA-dollár	151,53	152,98	154,43
ECU	185,31	187,13	188,95

AZ 1%-OT SZERKESZTETTE: KOVÁCS ANDRÁS